

ESAO par transfertcenām finanšu darījumos (3/38/18)

Viens no pēdējiem ESAO BEPS projekta trūkstošajiem posmiem ir transfertcenu (TC) piemērošanas ieteikumu izstrāde finanšu darījumiem. Lai gan ESAO bija vairākas reizes atlicis šo publikāciju, š.g. 3. jūlijā ir publicēts diskusijas projekts, kurā ir izklāstītas dažādas pieejas, kas varētu būt piemērotas aplūkotajām tēmām, nesniedzot skaidrus ieteikumus. Sabiedrības pārstāvji tiek aicināti komentēt šo projektu līdz š.g. 7. septembrim, lai ziņojuma gala versiju varētu publicēt 2019. gada aprīlī. Šajā rakstā piedāvājam īsu kopsavilkumu.

Darījuma precīza definēšana

Projektā sākotnēji ir atzīmēts, ka pirms TC noteikšanas saistīto personu finansēšanas darījumā ir nepieciešams precīzi definēt pašu darījumu. Tātad pirms procentu likmes piemērošanas nodokļa maksātājam jāpārbauda un jāpierāda, ka tirgus situācijai atbilst šādi aspekti:

- *Darījuma noteikumi.* Piemēram, vai tirgus situācijā šādam aizdevumam būtu līdzīgs termiņš? Vai aizdevums būtu nenodrošināts? Vai tiktu piemērota fiksēta procentu likme? Vai aizdevums būtu izsniegts šajā valūtā?
- *Aizdevuma apjoms.* Vai aizņēmējs varētu finansēt un būtu finansējis savu saimniecisko darbību tādā pašā veidā, ja tas neaizņemtos no grupas uzņēmuma? Piemēram, vai aizņēmējs būtu izmantojis lielāku pašu kapitālu un mazākas parādsaistības?
- *Darījuma ekonomiskais konteksts.* Piemēram, vai aizdevējam bija arī citas iespējas ieguldīt naudas līdzekļus, kas būtu tam nesušas lielāku peļņu? Vai tirgus situācijā aizdevējs būtu šīs iespējas izmantojis, nevis izsniedzis aizdevumu grupas uzņēmumam? Vai aizdevējs būtu prasījis no aizņēmēja lielāku procentu likmi?

Projektā ir arī sniegti ieteikumi attiecībā uz ESAO transfertcenu piemērošanas vadlīnijās minēto piecu salīdzināmības faktoru sasaisti ar finanšu darījumiem. Piemēram, aplūkojot biznesa stratēģiju un noteikumus saistībā ar uzņēmumu apvienošanu vai iegādi, finansējums var atšķirties no tāda paša biznesa stratēģijas un noteikumiem, tam atrodoties stabilā stāvoklī.

Šie ESAO novērojumi ir būtiski, jo daudzas Latvijā strādājošās starptautiskās uzņēmumu grupas vai šādā grupā ietilpstošie Latvijas uzņēmumi nav ieviesuši kārtību, kādā izvērtēt tirgus situācijai atbilstošus noteikumus un ņemt vērā darījumu aprakstu. Tādējādi daudzām grupām vajadzēs veikt pasākumus, lai aktualizētu savu cenu noteikšanas politiku un procesus.

Naudas līdzekļu pārvaldība (*treasury*)

Projektā ir aplūkotas darbības, ko grupas ietvaros veic naudas līdzekļu pārvaldnieks, kā arī dažādi naudas līdzekļu pārvaldības organizēšanas veidi, proti, decentralizēta naudas līdzekļu pārvaldība ar pilnīgu autonomiju pretstatā grupas kontrolētai centralizētajai naudas līdzekļu pārvaldībai. Tālāk projektā ir atzīmēts, ka naudas līdzekļu pārvaldības stratēģiju vismaz daļēji var noteikt grupas līmenī, jo šādas pārvaldības politika un stratēģija var izrietēt no grupas stratēģijas. Šis apsvērums var izrādīties būtisks, definējot naudas līdzekļu pārvaldību un nosakot, kur faktiski tiek veikta finanšu riska kontrole.

Iespējams, visinteresantākais ir ESAO komentārs, ka vairumā gadījumu naudas līdzekļu pārvaldība ir raksturojama kā atbalsta pakalpojums. Šo komentāru varētu tulkot tā, ka par šādu pakalpojumu jāsaņem atlīdzība, kas noteikta, pieskaitot uzceļojumu ar pakalpojuma sniegšanu saistītajām izmaksām, vai kādā citā veidā, kas nodrošina relatīvi zemu peļņas normu.

Galvojumi

Finanšu galvojums projektā ir definēts kā galvinieka tiesiski saistošs apsoliņums uzņemties noteiktu parādnieka saistību, ja tas to neizpildīs, un norādīts, ka gadījumā, kad nepastāv tiesiski saistošs apsoliņums, nevar prasīt galvojuma atlīdzības samaksu.

Projektā ir aprakstītas piecas alternatīvas TC noteikšanas metodes galvojumiem:

- *Salīdzināmu nekontrolēto cenu metode.* Projektā ir atzīmēts, ka trešo personu salīdzināmie dati, visticamāk, nebūs atrodami, ņemot vērā prasību salīdzināt visus būtiskos faktorus, kas ietekmē galvojuma atlīdzību.
- *Ienesīguma metode.* Projektā ir ierosināts kā potenciālo limitu izmantot garantijas rezultātā ietaupītās procentu izmaksas (pēc netieša atbalsta ietekmes izslēgšanas), koncentrējoties uz parādnieka gūto labumu.
- *Izmaksu metode.* Projektā ir ierosināts izmantot galvinieka plānotās izmaksas (t.i., prognozētos zaudējumus un kapitāla prasības), lai noteiktu potenciālo zemāko līmeni, koncentrējoties uz galvinieka uzņemtajiem riskiem.
- *Prognozēto zaudējumu vērtēšanas metode.* Šeit tiek izmantoti tirgū pieejamie dati par prognozēto parādsaistību neizpildes un atgūšanas rādītājiem, lai novērtētu galvojuma sniegšanas potenciālās izmaksas, kurām tad piemēro atbilstošu ienesīgumu, piemēram, izmantojot kapitālieguldījumu vērtības noteikšanas modeli.
- *Kapitāla atbalsta metode.* Projektā ir arī apspriesta galvojuma vērtēšana, balstoties uz plānoto atdevi no kapitāla vērtības nosacītā palielinājuma, kas radies galvojuma rezultātā.

(turpinājums sekos)